

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 fr.
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadónálvalihoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Petrosény kártalanítása.

Említést tettünk már lapunkban arról, hogy a m. kir. pénzügyminiszter újévtől kezdve megszünteti az italmérési üzlet monopolium szerű védelmét. Ennek folyománya, hogy Petrosény község is elesik bizonyos jövedelemtől s ezért most kártalanítást kér.

Az italmérési jog ős idők óta a kiváltságos földesuraknak haszonvételéhez tartozott s királyi adományozás — donatio — útján szereztetett és a regale beneficiumoknak mindenkor előnyösen értékesíthető tárgya volt.

Tíz év előtt az állam megváltotta a regalét s 20 év alatt beváltandó és 50/0-ot kamatozó adómentes kötvényekkel kártalanította a volt tulajdonosokat s azóta bérbeadás útján értékesíti ezt az igen előnyösen megváltott jogot, melynek bérlete nemcsak földöz a kisorsolt kötvények értékét, hanem még hasznót is hajt.

De ezen értékesítésnek is megvolt a hátránya. A bérlő mint állami megbízott szerepelt, de ennek meg is fizette az árát, rendszerint a fogyasztó közönség rovására, a mi igen természetes, mert az állam minél jövedelmezőbbé kívánván tenni a rega-

lét, a pénzügyigazgatóság addig csűrte-csavarta az árverezni kívánók között a kiadás kérdését, míg oly magas ajánlatot nem kapott, mely mellett a bérlő rendszerint vesztett.

Az államnak nem lehet feladata sem a bérlők tönkretétele, sem a fogyasztó közönség zaklatása s így már a folyó év végével megszünteti a regalebérleteket.

Senki sem sajnálja.

Újévtől kezdve az állam teljes összegében fogja az adót a szeszgyárosoktól megkapni, a mi egyrészt előnyös az államnak, de ez által a közönség is meg lesz mentve a zaklatástól.

Kétségtelen tehát, hogy az egész ország örömmel üdvözli a regalebérletek megszüntetését.

Hátrányos legfeljebb a gyárosra nézve lesz ezután, a mennyiben nemcsak a szesz árát, hanem a szesz adóját is kénytelen lesz hitelezni az elárusítónak, de hátrányos a községekre is, mert elesnek nem csekély biztos jövedelemtől. Az elárusító nem vizsgálhatja, hogy ki hoz be az ő provincziájába adózatlan fogyasztási cikket, minthogy már az előállítási helyén, minden fogyasztási cikk meg lesz adóztatva.

Az italmérési iparral tehát megszűnik a monopolium-szerű védelem s a szabad verseny itt is érvényesül. Ott veszik majd a szeszt, a hol jobb s minden elárusító, a ki boldogulni akar, arra fog törekedni, hogy lehetőleg jó, olcsó és egészséges szeszes italt szolgáltatson. Eleje vétetik majd ezzel annyi czivakodásnak, igazságtalanságnak s törvényes vexációnak.

A kincstár, a törvényhozás megszüntetett ismét egy intézményt, mely maradványa annak a korszaknak, a mikor pénzt kellett teremtenie mindenből és minden áron. Annak a nagy átalakulásnak, a mely Magyarországot a deficitese országok sorából kivezette a rendezett háztartással bíró országok közé, ez egyik utolsó állomása. Még elég nagy számmal vannak ugyan a régi rendszernek maradványai, de egyetlen egy sem volt annyira kirívó és visszataszító, mint a regalebérlet. Most vége lesz ennek is.

Az 1898. XVI. és XVII. t.-cikk, valamint az ezek végrehajtása érdekében fogandó további intézkedések az italmérési és fogyasztási adó czimén nyert jövedelmet ugyan elvonják, de a kormány

PETROSÉNY és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A menyasszony.

A templomba nagy közönség gyűlt össze. A város legszebb, leggazdagabb lányát eskették. Elvette a leggazdagabb fiút. De hát ez nagyon természetes.

A pompás, csillogó tolették elkábították az egybegyűlteket. A koszorú-lányok, vendégsereg felvonultak s szép rendben elhelyezkedtek az oltár mellett. A tömeg halkán sugdos. Majd ezt, majd amazt tünteti ki bíráló megjegyzésével. A kis csengettyű éles hangja átzug a csendes templomon. A pap jön. A nép között élénk mozgás támad. Mindenki kíváncsian hallgatja az esküszavakat. Teljesen nyugodtak lehettek. A férfi hangja szállard, a nőé biztos, csengő volt. A hön várt botrányt, meglepetést elmaradt. Minden rendben folyt le. A menyasszony mosolyogva kapaszkodott a kisére komor férj karjába. A násznép nevetgélve, itt ott néhány titkos megjegyzést téve vonult ki az Istenházából. A közönség tömör sorfalat képezett. Kocsi kocsi után robogott el. Az esküvőnek vége volt . . .

Végre tehát megtörtént az érdekes házasság. A lány, nevető kis galambja a városnak, férjhez ment a komoly bagolyhoz. Mindenki félt az összeköttetéstől. Mindenki sajnálta az edesen nevető gerlét. Szülei azonban nem sajnálták. A férfi jó parthi volt. Leggazdagabb fiatal ember a vidéken. Nem rég elhalt atyjától talán milliókat is örökölt. Komoly ifjú volt. Minden idejét, épugy mint atyja, vagyonszerzésre fordította. Kisére sivar lelkű ugyan, kisére közönséges hajlamú, azonban ez nem jön számításba. Nyugvasként éjszakáit kétes nők társaságában tölti. Ivásban mértéket nem ismer. Élvezi gazdagsága nyújtotta örömeit. Nem is csunya ember, közéletmetű, barna férfi. Kisére meggörbedve jár, az emberekkel szembe nem szive sen néz.

Alattomos szemei sajátos fényben üsznak: az alkoholizmus éjszakája dereng át rajtuk.

Egymáshoz teljesen illő pár.

Mily jól talál majd bele azokba a komor, csendes, nagy szobákba, ez a kis, mindig mosolygó, filigrán asszonyka . . . Olyan, mint azok a kis porcelán roccó-babák. Csinos kedves csécebecse.

Sokszor el fogja nézni őket majd, amint a pompás consol fényes márványlapján, édesen, szerelmesen mosolyogva egymásra kecsesen menüetkeznek . . . És figyelni fogja őket. Elernyed testtel, zajgó szívvel fog fel s alá sétálni a stüppedő szőnyegen. Olyan ünnepies csend lesz a teremben. Olyan sivar, hideg e gazdagságtól roskadozó szoba. Leereszkedik egy zsölyébe. Nézi újból őket, nézi sokaig, elgondolkozva. Mig kis szive hideg porcelánná fagy, mint azoké a bájos roccó figuráké, kik édesen, szerelmesen mosolyogva egymásra kecsesen menüetkeznek a pompás consol fényes márványlapján. Hiszen olyan hideg van ebben a nagy házban . . .

A lakomának vége. Mindenki megkönynyebbültlen áll fel az asztaltól. Nagyon fárasztó egy ünnepi étrendet végigenni.

A menyasszonyt barátnői veszik körül. Kíváncsi, kipirult arczú lányok. Élénken villogó szemekben titkos vágyak édes kandságával. Menyasszonynak lenni, mi szép is ez! Milyen titokzatos, mily ingerlő. A menyasszony bágyadt mosollyal válaszol ezer kérdésekre. Nagyon nehéznek érzi szívét. Szeretné mindnyájukat átölelni és sirni, zokogni hosszasan. Hisz oka

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

gondoskodott megfelelő kárpótlásról, melyért Petrosény község folyamodván a következő felterjesztést terjeszti fel:

„50405—1898. sz.

Nagyméltósági m. kir. Belügyminiszterium!

A fogyasztási adó tárgyában hozott újabb törvények, nevezetesen az 1898. évi XVI. és XVII. t.-czikkek, továbbá a tervbe vett további intézkedések a községektől a fogyasztási adó czímén nyert jövedelmet elvonják. Minthogy pedig községünk a megszüntetendő adók beszedési jogának megváltásából eredő haszontól esik, a mely községünk háztartásában jelentékeny szerepet töltött be, már ideje korán szükségnek tartjuk ugy ezen károk pótlásáról, mint általában a községi pénzügyeknek e téren való biztosításáról a törvényhozási és kormányzati uton való gondoskodásnak községünk részére való kiterjesztését kérelmezni s ezt az alábbiakkal indokolni:

Községünk 1890-ik évben a saját részére az ital- és fogyasztási-adók bérletét kizárólagos joggal biztosította és mindannak daczára, hogy ez évről-évre felmondott, habár a bérösszeg emelődésével három éven át megtartotta, a községnek az ital- és fogyasztási-adó bérlete a három éven át a költségek és a községi háztartásra fordított kiadásoknak levonása után 18932 frt 93 kr. jövedelmet biztosított. Igyekezett volt községünknek az, hogy az ital- és fogyasztási adó bérletét 1893—1898. év végéig maga részére biztosítsa, de ez különböző okoknál fogva nem sikerült. A három éven át megtakarított, illetve ezen ügyletből nyert jövedelem takarékpénztárilag gyümölcsözőleg kezelte. A gyümölcsözőleg kezelt tőke kamatai évről-évre a község háztartási költségeire használtattak fel mindaddig, míg a tőke maga utczák szabályozása, kiépítése és járdának létesítése fel nem használtatott. Továbbá a dévai m. k. pénzügyigazgatásának 44182—95. sz. a. intézkedéséhez képest az ital- és fogyasztási-adó jelenlegi bérlethez 1896—1898. évekre Petrosény község részére megállapított bérösszeg részére évi 2%-ot, vagyis 502 frtot

volt köteles fizetni, a mely összeg szintén a község háztartásának kiadására fordított.

Azon összegek tehát, a melyek háztartási költségekre szolgáltak voltak, még pedig a gyümölcsözőleg elhelyezett tőke után 1892. évben 617 frt 04 kr., 1893. évben 933 frt 68 kr., 1894. évben 950 frt 24 kr., 1895. évben 734 frt 82 kr., 1896. évben 502 frt, 1897. évben 502 frt és 1898. évben 502 frt s ezenkívül minthogy a nyert jövedelemből csakis 16390 frt 29 kr. lett elhelyezve gyümölcsözőleg és 2542 frt 64 kr. mint küntlevő követelés folyt be ez is a háztartási költségek tülesztésére fordított. Minél fogva ezen ügyletből kifolyólag 1892. évtől 1892. év végéig a község háztartására összesen 7284 frt 42 kr. fordított, a melynek egy évi átlaga 1040 frt 63 kr.

Ha azonban a gyümölcsözőleg elhelyezett 16390 frt 29 kr. közutak szabályozása, kiépítése és járdának létesítésére fel nem használtatott volna, akkor az ezutáni kamat 5%-al 1897. és 1898. évekre 1639 frt 02 krt tenne, így tehát azon összeg, a mely ezen ügyletből kifolyólag községi háztartási költségekre lett volna felhasználandó 8923 frt 44 kr s az egy évi átlag pedig 1274 frt 78 kr.

Mindezekből világosan kitünik az, hogy Petrosény községben mily arányban szenved kárt a megszüntetendő adók beszedési jogainak megváltása folytán és mily arányban tarthat igényt a községi pénzügyeknek e téren való biztosításáról törvényhozási és kormányzati uton való gondoskodáshoz. Ezeknek előre bocsátása után nem hagyhatva megemlítés nélkül azon körülményt sem, hogy községünknek szeretett magyar hazánk ezen exponált helyén a kultura fejlesztése, a magyar eszme terjesztése s mindenekfelett a lángoló hazaszeretet istápolásának előmozdítása körül fokozatos misiót kell teljesítenie, továbbá, hogy községünk — majdnem teljesen közvagyon nélküli háztartását — községi pótdadónak kivetésével tartja fenn, a mely 1899-ik évre 36%-ot tesz és végre, hogy az itten helyben lakó szegény szülők

gyermekének neveléséről nagy áldozatok árán történik gondoskodás, gymnasium létesítése és fenntartása által, a mi a községnek nem jelentéktelen kiadást idéz elő, a nagyméltósági m. kir. belügyminiszteriumot mely tisztelettel kérjük Petrosény községnek a községek e czimeni kártalanítására előirányzott államsegélyben való részesítését elősegíteni kegyeskedjék.

Kereskedelmünk bajai.

A kereskedelem egyik leghatékonyabb tényezője a közgazdasági érdekek előmozdításának s mind az a visszaélés, a mely e téren észlelhető, káros ugy a kereskedői osztályra, mint a fogyasztó közönségre. Felszólaltunk már a házalás czégére alatt üzött manipulációkra s most a téli bevásárlások idejének elérkeztekor ismételt hangsúlyozzuk hogy, ha kíváncsok a kereskedők érdekeiben a házalásnak megszüntetése, viszont a magyar ipar érdekében szükséges, hogy a kereskedők a német és osztrák portékát áruló vigéceket üzletük köréből kiküszöböljék.

Nagytól változott a világ. Hazánk fővárosában készült divatczikkek versenyeznek a külföldivel s ha talán nem is mindenben nélkülözhetjük, a mi „drága” szomszédunkat a helybeli piacz szükségletének legnagyobb része a hazai ipar terén fedezetet nyerhet.

Nem hisszük, nem is hihetjük, hogy az idegen gyáros vagy nagykereskedő sokkal olcsóbban szállítaná portékáját, mint a magyar kereskedő és gyáros s ha talán volna is utóbbiak hátrányára némi különbözet, a drágább fuvar feltétlenül kiegyenlíti a vételár különbözetet; s ha tényleg beállana az a körülmény, hogy az itteni piacz szükséglete kizárólag magyar forrásokból szerezhetné be, a közönség a pár krajczár különbözetet észre sem veszi s ha talán észre is venné, szívesen áldoz a magyar ipar érdekében egy alig észrevehető csekélységet, s legalább megérnök, hogy a német vigéna nem ékeskedik a magyar hölgyek viganóján.

A helyi kereskedelem és ipar feltétlenül meg van támadva a házalás által s ha valaki azt állítja, hogy a közönség érdekében szüksé-

nincs rá... Balga lány, te vagy legirigyletebb tagja e fényes társaságnak!...

A zene felhangzik. A bájos hangok andalítóan rezegnek át az illatos termén. Az új pár tánczol. A menyasszony erőteljesen hajítja fejét a férfi vállára. Mint egy kis hófehér felhő lebeg tova. Mily szépen tánczol! Ő volt mindig a bálók királynője. Volt... hangzik a bámulók ajkán.

Tánczos, tánczos után jön. Mindenki kötelességének tartja, az ünnepelttel táncolni. És ő meg öntudatlan dől lovagjai karjára. Szemeit felig lehunyja. Összefut előtte minden. Forog körülötte a szoba. Mintha a végtelen űrben vadul keringőznének tova. Mily jó volna letáncolni a föld színéről, lebukni a semmiségbe... a végtelen, nagy, hideg semmiségbe...

A mellékszobában vig mulatás van. A vőfélyek búcsúztatják a vőlegényt. Ott ül az asztalfőn. Iszik, mindenkivel kocint s újból iszik. Areza már kipirult, szemében vésztes tűz kezd égni.

Egy-egy elejtett esiklandós megjegyzésen bambán állatiasan kaczag. A rakoncátlan vig kedv tetőpontra hág. A vőlegény az asztalfőn

merőn néz maga elé. Gondolkozni látszik. Elégülten mosolyog. Szemei felvillannak. Baromi szenvedély ég benne.

A vér kiolthatlan kéjvágya lógob e szurós, sunyin néző, apró szemgolyóban. Majd vontatottan, határozatlanul felállt az asztaltól. Titokban kiúsza poharát; alattomosan néz szét társai között, aztán a szobából kisompolyog.

Az oszladozni kezdő nászsereg halkan sugdosódik. Némely arczon káröröm, másan harag ül. A vőlegény eltűnt! Hol van? Az örömszülők zavartan, kétségbeesetten futnak szét a termekbe. A vőfélyek udvariasan ajánlják fel szolgálataikat. A menyasszony halványan ül helyén. Az ide-oda futkosók felismerhetetlen tömeggé gomolyodnak könyben uszó szemei előtt. Elment a nászjejszakán? Hová? Tiszta, hófehér lelke megreszket az undorító, szennyes gondolatra... Bucsuzik a szeretőjétől...

Végre itt van. Két jó barátja hozá, Czilindere fejéhez nyomva, gallérja hanyagul fel van tűrve. Csodálkozva néz szét. Gépiesen fogadja a távozó jókívánságait.

A vendégsereg eloszlott. A menyasszony szobájában van. Vetkőztetik. A sok selyem kéjes

suhogással hull a földre. Édes illat száll fel belőlük. Hűsés szobaleánya sirva csókol kezét, aztán távozik ő is. A menyasszony egyedül marad. Lerogyik a hófehér selyem ágyra. Reszkette szorítja izzó fejét kezeibe. Szívét iszonyu kín marcangolja. Sirni szeretne. Nem tud. Az élet a megőrültség szomorú... kegyetlen...

A folyosón bizonytalan, nehéz léptek közelednek. A menyasszony felugrik az ágyából. Szemei villámot szórnak. Előre hajolva, lihegő kebellet tekint a bejáratra. Az ajtó megnyílik, belép a vőlegény. A szoba lágy, illatos melege megcsapja arcát. Szeme felvillan. Önelégült, baromi kifejezéssel gyönyörködik a kipirult, felidült nőben. Pár lépést közeledik. A kitóduló bőrgőztől megtántorodik. Egész testében megrázkódik. Hátrálni igyekszik. Az ölelő karok mind inkább közelednek. Végre iszonyu erőfeszítéssel, kimondhatlan undorral lök egyet rajta. A férfi hátraesik. Ügyetlenül, a falba fogózva igyekszik fenntartani magát. A menyasszony egész testében remegve, mint megijedt galamb összehúzódva áll a szegletben. A férfi bambán kaczagva, csodálkozva nézi a reszkető, hófehér asszonyt...

A pompás consol fényes márványlapján pedig édes, szerelmes mosolygással, keccsen menuetteznek a bájos roccoco porcellán-babák.

Sz. Laurentzi Vilmos.

ges a házalásnak engedélyezése, az a petrosényi viszonyokat nem ismeri.

Milyen portékát árulnak a házalók? Hol szerzik be? És miképen varrják nyakába a a kevésbé intelligens közönségnek?

A portékát az úgynevezett „parti“-üzletekből szerzik be s ott is nem az áru elejét, hanem a legolcsóbb fajtáját; de ne tessék gondolni, hogy magyar forrásból, nem! Ausztria látja el portékával a házalót, ki üzletet csinál minden áron, igérd neki felét az általa kért vételárnak, akkor is odaadja. — a vevő örül az olcsó árnak, pedig nem ő, hanem a házaló csinálta a jó vásárt, te pedig vakulj magyar.

Saját érdekében áll a közönségnek a házalótól őrizkedni, de egyszersmind csakis a hazai ipart és a magyar kereskedelmet pártolni. A mi derék magyar kereskedőink megértik a kor szavát s lassan-lassan megszabadítanak bennünket a vigécek által sokszor ó reájuk is ráerősített portékától s hisszük, hogy el fog jönni az idő, — midőn kereskedőink, kizárólag magyar forrásokból szerzendik be szükségleteiket, már csak azért is, mert ők magyarok és e földön kívül nincsen számukra hely. Meg vagyunk előre is arról győződve, hogy közönségünk csak örömmel fogja üdvözölni a német vignétáknak a lehetőségig való kiküszöbölését s minden bizonynyal támogatni és pártolni fogja azon kereskedőt, ki a saját érdeke mellett a magyar ipar érdekét is szívén hordja. A milyen kíváncsok a házalásnak nálunk való megszűntetése, ép oly szükséges a kizárólagos magyar kereskedelem.

Az első megszüntetni a hatóság és a fogyasztó közönség kötelessége, a kizárólagos magyar kereskedelemnek megvalósítása a kereskedőket terheli és ha mindhárom tényező egy akarattal megszívleli sorainkat saját javuknak szemeltartása mellett, a legnagyobb szolgáltatást teszik a hazának és a nemzetnek.

Volt Magyarországon — csak a közel-múltban — olyan idő, midőn a magyar nép, ur és szegény, fő- és közrendű csakis hazai gyártmányból készült ruhában járt; lehetetlenség volna ez most, midőn a hazai gyár- és kisipar oly fejlettségre jutott, hogy a külföld irigységét is felkelti?

Nem! Nem lehetetlen. Meg kell kísérlni s ha csak annyit ér el a közönség és a kereskedői kar, hogy a kizárólagos magyarosítás felé törekvéssel az eszmét csak részben valószínűsítják is meg, számíthatnak az utókor haláljára és elismerésére.

A hány vigécz és házaló a monarchiában létezik, az Petrosényt és vidékét üzlete köréből ki nem hagyná a világért. Jó piacnak tekintik. A vigécek elárasztják a piacot Ausztria iparezikkeivel és megölik a magyar ipart; a házalók pedig félelmes konkurencziát csinálnak a kereskedőknek. A vigécek invázióját megszüntíti kereskedőink feladata. viszont azonban a hatóságnak szívén kellene hordani a kereskedők érdekét és oda hatni, hogy az anugy is gyenge piac a házalók egészségtelen és káros versenytől megszabaduljon.

UJDONSÁGOK.

— Gr. Bethlen Miklós Hunyadvármegye új főispánja br. Szentkereszt György lemondása folytán üresedésbe jött főispáni méltóságra ő

Felsége gr. Bethlen Miklóst, Torontálmegye főjegyzőjét nevezte ki, a ki még csak 37 éves. Gymnaziumi és jogi tanulmányait elvégezvén megyei szolgálatba lépett, még pedig Temesvármegyében kezdte pályáját, a honnan azonban két év múlva átment Torontálmegyébe s ott 1885-ben mint közigazgatási fogalmazógyakornok kezdte hivatalos működését. Már egy év múlva tevékeny részt vett a délvidek egyik legfontosabb közigazgatási mozzanatában, mint helyhatósági biztós működve a csángó telepítésnél, Három évig működött ott azzal a lelkiismeretes pontossággal és kiváló értelmi képességgel, mely gr. Bethlen Miklós egész működését jellemzi. Egy rövid év után, melyet a központban töltött, mint árvaszéki ülnök, 1890-ben a megye törvényhatósági bizottsága egyhangulag megválasztotta a törökbecsei járás főszolgabírájának, s hogy mennyire kiérdemelte a járás, de az egész vármegye közönségének bizalmát, bizonyítja az a körülmény, hogy az 1895-iki általános tisztújítás alkalmával újból megválasztották. Megemlítjük azt is, hogy mint törökbecsei főszolgabíró 1893-ban nőül vette máscai Csernovitz Margitot, kivel a legboldogabb házasságban él. Mikor tavaly a központi főszolgabírói súlyos betegsége a hivataloskodástól való visszavonulásra készítette, a központi ügyek vezetésével gr. Bethlen Miklóst bízta meg a vármegye főispánja. Ezen idő alatt érte őt az n kitüntetés, hogy a belügyminiszter a kumán-társai belvizrendezőtársulat kormánybiztosává nevezte ki. A tavalyi tavaszi közgyűlésen a vármegye közönsége gr. Bethlen Miklóst egyhangulag megválasztotta megyei főjegyzőnek. Gr. Bethlen Miklós közel 14 évig szolgált Torontálmegyét s ebből másfél évet töltött a központban. Ügybuzgó, fáradságot nem ismerő, mintaszerű főjegyzője volt e vármegyének s kötelességtudása mely igaz uri modarral párosult, köztisztjeletet szerzett a grófnak, kinek távoztát az egész vármegye közönsége fogja fájlni. A király akarata Erdélybe hozzánk küldi a gróft, a Bethlenek hazájába, melynek harmadfél századdal ezelőtt egy Bethlen volt a fejedelme. A kinek ily közéleti multja van, attól remélhetjük, hogy magas állásában is egyszerűséggel s jóakaró készséggel fogja kiváló tehetségét vármegyénk haladására, jólétének előmozdítására érvényesíteni. Ezen reményben, ezen meggyőződésben örömmel üdvözöljük kisebb hazánk, szeretett vármegyénk kormányzóját.

— Hivatalos vizsgálat. A m. kir. földmivelügyi miniszterium részéről Koós min. fogalmazó a hét folyamán megvizsgálta a púji, hátszegi és petrosényi járásokban a marhalevelek kezelését, az állategészségügy és a csemepézt ellenőrzése tekintetében foganatosított eljárást Berkovits m.-állatorvos s mindenütt a járási szolgabírók közbenjöttével. Több helyen feltűnő szabálytalanságot konstátált, melyeknek orvoslása iránt erélyes intézkedéseket tart szükségesnek. Petrosényben éppen hetipiac volt s a felhajtott állatok vagy éppen nem, vagy szabálytalan járattal hozattak a piacra. Szabályszerű bélyeges őrlapok hiányában bélyegtelen is jutottak kezébe. Itt, hol meg van a készség és alkalom Romániából vámentesen becsempészni a hasznos házi állatokat, a legfokozottabb éberséggel s a legszigorúbb ellenőrzés foganatosításával kell nem csak a csend- és pénzügyőrségnek, hanem a helyhatóságnak is a visszaélések megakadályozására közhathatni.

— **Fillérestély.** A petrosényi polgári olvasókör rövid idei fenállása óta számos esetben adta bizonyítékát annak, hogy társadalmi életünk fejlesztése érdekében hatékonyan s célzatosan munkálkodik. Nemzeti ünnepélyeket, műkedvelői előadást, társas estélyeket, legutóbb pedig — f. hó 13-án — fillér estélyt rendezett, mely ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben várakozáson fölüli kitünően sikerült. Dacára annak, hogy a program közölve nem lett, (— ami hiba volt, —) még is már esti 7 órakor zsúfolásig megtelt a kör két tágas terme válogatott intelligens közönséggel, mely érdeklődéssel gyönyörködött az élvezetett nyújtó produkeciókban és pedig: 1. „Noeterno“ Doppler remek triójában, melyet Bruckner Frigyes harmonium kísérete mellett Pán János, Sántner János és Tórházy Jakab vonóhangszereken kitünően interpretáltak. Az előadók annyira ismert jeles zenészek, hogy a megérdemelt dícsérettel művészi produkeziójuk ismertetését is szükségtelennek tartjuk. 2. „A kedves ember.“ Gabányi szellemes monológiát Tórházy Jakab Bruckner Frigyes harmonium kísérete mellett művészi bravúrral játszotta. 3. Petőfi „Alföld“ című hangulatteljes költeményébe, Fekete Aranka rokonszenves megjelenésével, érzésteljes kifejezésre alkalmas kedves orgánnumával s kifogástalan előadásával — mondhatni hogy — megelevenítette a páratlan életképet, mintegy ide a bércekre közé varázsolta a róna bűbájús fenségét. 5. „Tavaszi dal.“ Close Oszkár. Hegedű kettős. Pán János és Sántner János ezen klasszikus zenemű elbűvölő szépségét igazi virtuozitással emelték érvényre. Bruckner Frigyes precíz harmonium kísérete mellett. 6. „Álom való.“ Arany János fennkölt, remek alkotásával Molnár Veronka urhölgy elragadóan remekelt. 7. Rubenstein hegedű szóló „Dallam“ val Pán János, mint minden alkalommal, ezuttal is beigazolta, hogy intelligenciával párosult ritka ügyességgel kezeli hangszerét. Bruckner Frigyes kiváló zenei képzettséggel emelte érvényre a mesteri kompozícióval írt harmonium kíséretet. A szereplőket megérdemelt tapssal tüntette ki a hálás közönség. Jól esik konstátálnunk, hogy üdvös eszme volt „fillérestélyek“ rendezésével pangó társadalmi életünkbe egy kis elevenéget teremtteni. Reméljük, hogy a jövő estélyek iránti érdeklődést ez első siker csak fokozza. A legközelebb „fillérestély“ f. hó 27-én lesz, melynek műsorát eleve közölni fogjuk. (Sajnáljuk, hogy rajtunk kívül eső okból ezuttal is már nem tehetjük. Szerk.)

— **Nőegyleti bál.** Petrosényben, a Barcsay-féle vendéglő nagytermében folyó év november hó 20-án a helybeli Nőegylet bált rendez. Beléptidj személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté este 8 órakor. Kitünő zenéről, jó ételek és italokról gondoskodva van.

— **A petrosényi gör. kel. templom építési költségeinek gyarapítása** céljából f. hó 19-én a Barcsay szálloda nagytermében tartandó hangverseny műsora a következő:

1. „La o randunica“ Costescu I.-től, előadva a vegyes énekkar által.
2. „La o viorica“ Flondortól, előadva Zuleger urnő és Neucula urhölgy által.
3. „Clevetici ultra demogogul contoneta comica“ Alesandri V.-től, előadva Traian V. Motora ur által.

4. „Gruss“ Zuleger urnó és Neeula Anna urhölgy által Brukner ur harmonium kísérete mellett előadva.

5. „Fetitia din ael sat“ Decher C-tól, dal Vid J-től az összes énekkar által előadva.

6. „El Zorab“ Cosbuc G-tól szavalt, előadva Serb János ur által.

7. „Taci barbate“ Vidu J-től, előadva az énekkar által.

8. „Doi ochi“ Ivánovicitől, cziterán Horváth Julia urhölgy által kísérve, előadva Serb János ur által.

9. „Tálálkozunk, nem bucsuzom“ Chendi H-től, két hangon előadva Zuleger urnó és Neeula Anna urhölgy által, Brukner ur harmonium kísérete mellett.

10. „Mein Pupperlied“ Sturm F. J-től cziterán előadva Pokorny és Horváth urhölgyek által.

11. „Fõe verde de trifoi“ Popovics N-től a női kar által előadva.

A magyar és román nyelven kibocsájtott meghívók szétküldése folyamatban van. Belépődíj személyenként 1 frt, családjegy 1 frt 50 kr. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak. A hangverseny kezdete esti 7 óra s utána táncz következik.

— **Leköszönés.** Dobay Károly, kir. tanácsos, ügyvéd, legutóbb a vármegye főügyészévé választott, de ezen állásáról leköszönt. Eddig két pályázóról van tudomásunk, egyik dr. Apathy Árpád ár.v. ülnök, másik dr. Farkas Béla ügyvéd, t. b. megyei főügyész.

— **A helyi ipar érdekében.** Mindenkor elismeréssel emlitettük, azon eljárást, mely az itteni bányatársulat hazafiságáról tesz bizonyosságot. Legutóbb Andreics bányaigazgató aként intézkedett, hogy az ellátásiraktár lábbeli szükséglete lehetőleg a helyi ipar pártolásával szereztessek be. Ezen ügy méltatására visszatérünk.

— **A delezsáncz.** Erről az okori járműről egybeült már csak az öregeknek van fogalmuk. Kiment a divatból mint a krinolin; idejét multa mint a szélmalom. Mióta a gőz és villamos erőt kocsiba fogták, azóta a delezsáncz használatára fölöslegessé vált, csak itt közvetíti még Tírgu Jin és Petrosény között a nemzetközi forgalmat. Ez másképen nem lehet addig, míg a vasut ki nem épül Tírgu-Jiuig. Ez is meg lesz, reméljük és óhajtjuk. Aedig tehát legyen legalább delezsáncz. Szükség van rá. De arra már semmi szükség sincsen, hogy a delezsáncz elefogott 5—6 lóra nagyobb kolompokat rakjanak, mint a laíniesi barátok tmplomának harangjai. Elég a szegény pára lovának 80 kilométernyi távolságra vonszolni azt a nehéz bárkát, minek még a fűlsértőn zörgő kolompokkal is terhelni őket. Azt sem tudjuk, hogy miért kell annak a delezsáncz-kocsinak az utcán végig úgy orditozni mintha nyuznák s hat méter hosszú ostarával durrogva veszélyeztetni a keskenyebb utcákon járó-kelők szemévilágát. Mindezekben semmi szépet vagy szükségset nem találunk s azt hisszük, hogy rendőrhatalóságunkat sem valami nagyon gyönyörködteti.

— **Az utcák rendezése.** Említettük annak idején, hogy Petrosény község képviselőtestülete megbizta Jakabfi Rezső bíró, hogy a községi közmunka erő okszerű felhasználásával az utcák rendezéséről s a vízfolyások biztosításáról intézkedjék. Ezen rendelkezés folytán a nevezett bíró a szükséges intézkedéseket aként foganatosította, hogy a jövő hét folyamán az utcákról az érdekeltek terhére eltakarítatja a fenyőket, köveket, továbbá törtkörakásokat s kitisztíttatja a vízfolyásokat stb. Figyelmeztetjük

tehát az érdekelteket, hogy az utcák és köztereken lévő fa, kő s egyéb anyagaikat annál inkább jgyekezzenek eltávolítani, mert az ok elhordatásával felmerülő költség közigazgatási vegrehajtás útján be fog tőlük hajtatni.

— **Veszedt ebek.** Azt a három kis gyermeket, kiket a Pasteur-féle Hügyes gyógyintézetbe felszállítottak beojtás végett, valóban a veszedt kutya marta meg. A lebunkózott kutya felbonczoltatván, azon a veszedtség kétségtelen jelei állapítottak meg. Minthogy az említett veszedt eb Petrosényben több kutyát megmarta, nagyon valószínű, hogy az ebdi még több eben is kitör. Ezen körülmény arra indította a hatóságot, hogy a legmesszebb menő elővigyázati intézkedéseket foganatosítsa. Elrendeltetett nemcsak a kóbor, hanem általán a szabadon talált ebek összefogdosztatása, illetőleg lebunkóztatása. Sokszor felszálltunk már azon konstantinápolyi állapot ellen, mely eddig bosszantó volt, most meg már aggasztó is. Három ártatlan gyermek élete még mindig hajszálon függ. Nem tudni, hogy az ojtás megmenti e őket a legborzasztóbb haláltól. De ha az óvintézkedések szigorúan nem hajtának végre, mennyi szerencsétlenség történhetik még?! Hűséges állat a kutya, sokaknak kedves is, de az emberi élet még is csak kedvesebb s azt nem szabad senki kedvteléseért kockáztatni. A kinek örme telik az ebekben, az tartsa otthon megkötte, vagy szájkossárral lássa el s így vezesse porázon, de akkor se a vendéglőbe, kávéházakba s általán közhelyekre, hol a kutyáknak semmi helye sincsen.

— **Podgyász-díjszabás.** A zóna-díjszabásnak a m. kir. államvasutakon történt életbe léptetése alkalmával a podgyász szállítására nézve tudvalevőleg igen olcsó, 100 kilométernél nagyobb távolságokra nézve egyenlő viteldíjak léptettek életbe, melyek, kivált nagyobb távolságokra nézve egyenlő viteldíjak léptettek életbe, melyek, kivált nagyobb távolságoknál, sokkal olcsóbbak nemcsak, mint valamennyi más vasut podgyásztételei, de a m. kir. államvasutakon fennálló gyorsárutáteleknél is. Ebből azután az a visszás helyzet származott, hogy egyrészt az erre vonatkozó szabályok ellenére igen sok esetben kereskedelmi árúk is adatnak fel uti-podgyász gyanánt, a mi által az illető feladó magának nemcsak jóval olcsóbb, hanem sokkal gyorsabb — személy vagy gyorsvonattal való — szállítást is biztosított, másrészt pedig a m. kir. államvasutak a Magyarországon átmenő nemzetközi forgalmakban szállított podgyász után aránytalan csekély (a legtöbb esetben 50—100 kg.-os podgyászdarab után csak 1—2 frtnyi) bevételt szereztek. Mindezekre való tekintettel — értesülésünk szerint — megengedte báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutak igazgatóságának javaslatára, hogy a podgyászdíjak a m. kir. államvasutakon 200 kilométernél nagyobb távolságokra nézve megfelelően felemeltessenek olyképen, hogy az egyenlő, a távolsággal már nem emelkedő egységtételek csak a 600-ik kilométernél kezdődjenek. Ez által a hazai utazó közönség érdekei csak ott érintetnek, a hol a podgyásznak igen nagy távolságra történő szállítása ezt teljesen indokolja. Megjegyzendő azonban, hogy az új viteldíjak is még mindig jóval olcsóbbak, mint valamennyi külföldi vasutíé, sőt sok esetben még mint a m. kir. államvasutak gyorsárutételei is és hogy a m. kir. államvasutak kezelésében álló összes helyiérdekű vasutak podgyásztételei változatlanok maradnak. Az új fel-emelt podgyásztételek életbeléptetése jövő évi január hó 1-ére tervezetik.

— **A kurtavas.** A „Rendeleti Közlöny“ legutóbbi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, a mely szerint a király parancsára

eltöltötták a csendőrségnél a legszigorubb büntetést, a kurtavasat és a szigorított fogságot. A csendőrséget fegyelmi vétségért ezentul legfeljebb csak harmincz napi kaszárnya-börtönnel lehet büntetni. Ugyanez a rendelet áll a honvédség és a közös hadsereg tovább szolgáló altisztjeire is.

— **Harmadik magy. kir. szab. osztályosors-játék.** A harmadik játék első húzása november hó 17. és 18-án lesz és a sorsjegyvásárló közönséget figyelmeztetjük, hogy megrendeléseivel minél inkább siessen, miután a vásárlási kedv a mostani sorsjátékhoz általában igen nagy és a sorsjegykészlet gyorsan elfogy. Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét Török A. és Társa budapesti bankház hirdetésére, miután a czég szigorúan pontos és figyelmes kiszolgálásban részesíti vevőit, azonkívül a szerencse annyira kedvezett e bankház megbízóinak, hogy tudomásunk szerint az I. és II. játéknál körülbelül egy millió 500.000 korona nyereményt fizetett ki gyorsan és pontosan. Áki tehát szerencsét akar próbálni, forduljon bizalommal Török A. és Társa budapesti bankházához.

A közönség köréből.

Beküldetett. Tek. Szerkesztő ur! Lupénynél még nincsen vége a világnak. Nem úgy értem, hogy itt minden meg nem semmisült még, hanem hogy nem lógázhatja le az ember a lábát a semmiségbe, mint egykoran Hári János megeselekdede az operenziás hegyek csúcsán, honnan tovább ut már nem vezetett. No hát ezt Lupénynél is meg lehetne cselekedni, mert innen sem vezet ut tovább a valóságban, csakis a térképen. A ki nem hiszi, tessék kísérletet tenni s meg fog győződni, hogy Kimpolujnyág felé tovább nem mehet. A hidakat elvitte a Zsil s az utak járhatatlanok. Isten kísértésnek is vakmerőség arra még csak gondolni is, hogy ott anya szülötte bármiként is tovahaladhasson. Ha már senki sem gondol az utak és hidakkal itt, legalább intézkednének, egy végrendelet-készítő hivatal felállításáról, hogy a kít b. l. végzete arra járni kényszerít; testamentumot csináltahasson.

Lupényi.

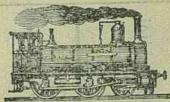
Ház eladás.

Petrosényben egy jó forgalmu helyen s jó karban levő

szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

Petrosényből indul Piskí felé:

éjjel 120⁴, reggel 731, d. e. 1139, d. u. 505, s
Piskire érkezik: reggel 425, d. e. 1147, d. u.
345, este 829.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 412, este 1035, (Aradig) reggel 605, d. u.
100*, s Budapestre érkezik: reggel 610, este
720, este 940*.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 615, d. e. 1153, d. u. 425, este 1028.

Vajda-Hunyadról Piskí felé:

reggel 448, d. e. 1025, d. u. 255, este 834.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 313, (Gyula-Fehérvár) este 924, reggel 546,
d. e. 1111.

Tövisről indul Kolozsvár felé:

d. u. 155, este 806*, éjjel 117, reggel 338, 333*
(közvetlen Budapestre.)

Petrosényből indul Lupény felé:

reggel 514, d. e. 1090, d. u. 412.

Lupényből indul Petrosény felé:

este 715, reggel 750, d. u. 321 s Petro-
sénybe érkezik este 840, d. e. 915, d. u. 454.

Piskiről indul Petrosény felé:

reggel 610, d. e. 1148, d. u. 400, éjjel 1100
Petrosénybe érkezik d. e. 955, d. u. 357,
este 847, reggel 420.

A *-gal jelöltek gyorsvonatok.

Hunyadvármegye főispánjától.

804. szám.
főisp. 1898.

Hirdetmény.

Ő Császári és Apostoli királyi Fel-
sége 1898. évi augusztus hó 18-án kelt
legfelső kéziratával, uralkodása kezdetének
ötvenedik évfordulója emlékére, az állami
polgári hivatalnokok és alkalmazottak ré-
szére 1898. évi december hó 2-án ado-
mányozandó emlékermet méltóztatott leg-
kegyelmesebben alapítani.

Ezen érem nemi külömbség nélkül
mindazoknak adományozandó, kik az 1848.
december 2-től 1898. december 2-ig ter-
jedő időszak alatt állami polgári szolgál-
tatban vagy más, ezzel egyenlőnek tekintendő
nyilvános szolgálatban álltak, vagy még ál-
lanak, még pedig, ha 1898. december
2-án tényleges szolgálatban vannak, tekin-
tet nélkül addig betöltött szolgálati idejökre,
ha pedig már nem tartoznak többé a tény-
leges állományba, csak akkor, ha legalább
tiz évet szakadatlanul töltöttek állami, vagy
ezzel egyenlőnek tekintendő szolgálatban és
sem fegyelmi uton nem bocsátottatott el,
sem az állami szolgálatból való kilépésök
óta nem estek olyan fenytő bírósági ítélet
alá, mely a rendjelek és kitüntető jelvé-
nyek elvesztését vonná maga után.

Ideiglenes és végleges szolgálati mi-
nőség között külömbség nem tételük.

Kizártnak azonban mindazok, kik az
államhoz csak szerződési, felmondható vi-
szonyban állanak, az az tiszteltéldij, jutalom-
díj stb. fejében vannak vagy voltak alkalm-
mazva.

Az érem adományozása előzetes jelent-
kezésre történik, még pedig a még tény-
leges szolgálatban levő hivatalnokok stb.
közvetlenül főlebbvaló hatóságuknál tartó-
znak igényüket rövid uton **foló évi nov.
15-ig** bezárólag bejelenteni, azok ellenben,
kik nem állanak többé tényleges állami

szolgálatban, a fenti napig közvetlenül a
vármegye főispánjánál jelentkezzenek és az
ezen éremre való igényüket igazoló okmá-
nyokat Hunyadvármegye főispáni irodájában
bemutatni tartoznak.

Midőn ezeket közhírre teszem, felhi-
vom az érdekelteket, hogy a fentiekhez
alkalmazkodjanak.

Déva, 1898. évi nov. hó 5-én.

Főispán helyett:

Hollaki Ártur,
alispán.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem vál-
toztatja, szerkezete pontosabb és jobb,
mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok ki-
állításn kitüntetve, gyakorlás nem kell.
Mégvágás kizárva. Tiszta és kényelmes
munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós
és pénzt megtakarító.

Darabja 3 firt.

A penge ***csillagos acézból és a többi
részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 firt.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker., Kálmán-utca 15.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

Kérje
a *The Continental*
Bodega Company

világghírű spanyol és portugál
borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb
fűszer és csémege kereskedé-
sekben, valamint poharaként

az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.
Saját fiók: Budapest
csak: IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utca-
sarkán, a Gentry-Casinoval szemben.

Petrosényben kizárólag csak **Jakabfi Rezső** fő-
szerkereskedésében kapható.

A legközelebbi húzás 1899. év január hó 4-én.

Előjegyezhetni:

a „Budaquesti Ujságírók Egyesülete” sorsjátékkezelőségénél

Budapesten.

IV. kerület, Kossuth Lajos-utca 1. szám alatt.

1,000,000 KORONA.

Fromage de Parsifal.

